PRITUŽBA

VAŽNO OBAVJEŠTENJE: Pritužba koju nam uputite biće kopirana i dostavljena fizičkom i/ili pravnom licu, odnosno organu protiv koga podnosite pritužbu.

LIČNI PODACI O PODNOSIOCU PRITUŽBE

1. IME: _____
2. PREZIME: _____
3. NAZIV _____

(ako je podnosilac pritužbe pravno lice)

4. DA LI PRITUŽBU PODNOSITE ZA NEKO DRUGO LICE: _____ (odgovorite sa DA ili NE)
5. AKO JE ODGOVOR NA PRETHODNO PITANJE POTVRDAN, NAPIŠITE U ČIJE IME PODNOSITE PRITUŽBU: _____
6. DA LI IMATE SAGLASNOST LICA U ČIJE IME PODNOSITE PRITUŽBU: _____

(odgovorite sa DA ili NE i obavezno priložite saglasnost, ukoliko je imate)

7. ADRESA/SEDIŠTE: _____
8. TELEFON: _____
9. E-mail: _____
10. DATUM ROĐENJA: _____

(nije obavezan podatak)

PODACI O PRAVNOM I/ILI FIZIČKOM LICU, ODNOSNO ORGANU PROTIV KOGA PODNOSITE PRITUŽBU

A) AKO SE PRITUŽBA ODNOSI NA PRAVNO LICE /ORGAN

1. NAZIV PRAVNOG LICA/ORGANA _____
2. SEDIŠTE I ADRESA _____
3. TELEFON _____
4. DA LI STE ZAPOSLENI U TOM PRAVNOM LICU _____ (odgovorite sa DA ili NE)

B) AKO SE PRITUŽBA ODNOSI NA FIZIČKO LICE

1. IME I PREZIME _____
2. ADRESA _____
3. TELEFON _____
4. DA LI JE OSOBA ZA KOJU TVRDITE DA VAS JE DISKRIMINISALA TO UČINILA NA SVOM RADNOM MJESTU/IZVRŠAVAJUĆI RADNE ZADATKE _____ (odgovorite sa DA ili NE)
5. AKO JE ODGOVOR NA PRETHODNO PITANJE POTVRDAN, NAVEDITE GDJE JE OSOBA ZAPOSLENA _____

(naziv preduzeća/institucije/organizacije, adresu, telefon, poziciju/radno mjesto te osobe)

NAPOMJENA: Ukoliko ima više pravnih i/ili fizičkih lica, odnosno organa na koje se pritužujete, molimo Vas da za svakoga posebno popunite obrazac pritužbe.

OSNOV DIKRIMINACIJE

Zaokružite jedan ili više osnova (ličnih svojstava) na osnovu kojih smatrate da ste bili diskriminisani.

1. rasa
2. boja kože
3. preci
4. državljanstvo
5. nacionalna pripadnost ili etničko porijeklo
6. jezik
7. vjerska ili politička ubeđenja
8. pol
9. rodni identitet
10. seksualna orijentacija
11. imovno stanje
12. rođenje
13. genetske osobenosti
14. zdravstveno stanje
15. invaliditet
16. bračni i porodični status
17. osuđivanost
18. starosno doba
19. izgled
20. članstvo u političkim, sindikalnim i drugim organizacijama

Kako se obratiti Povjereniku za zaštitu ravnopravnosti?

Svako ko smatra da je diskriminisan može podnijeti pritužbu Povjereniku za zaštitu ravnopravnosti.

Pritužba se podnosi u pisanoj formi na priloženom obrascu koji možete preuzeti i sa sajta www.ravnopravnost.gov.rs.

Pritužba treba da sadrži podatke o tome ko je žrtva diskriminacije, ko je izvršio diskriminaciju, opis diskriminatorskog postupka, kao i dokaze o pretrpljenoj diskriminaciji (isprave, svedoci i dr.)

Pritužba mora da bude potpisana. Povjerenik ne postupa po anonimnoj pritužbi.

Postupak pred Povjerenikom za zaštitu ravnopravnosti je **besplatan** i traje 90 dana.

Povjerenik ne može da kažnjava diskriminatore ako ne poštuju njegove preporuke, ali ih može ubediti da to čine autoritetom institucije, snagom argumenata i pritiskom javnosti.

NORWEGIAN EMBASSY

Realizaciju projekta finansijski je podržala ambasada Kraljevine Norveške u Beogradu
www.norveska.org.rs

POVERENIK ZA ZAŠTITU RAVNOPRAVNOSTI

Ko je Povjerenik za zaštitu ravnopravnosti?

Povjerenik za zaštitu ravnopravnosti je samostalan nezavisan državni organ.

Naša **MISIJA** je suzbijanje svake diskriminacije i doprinos izgradnji tolerantnog društva u kome svi uživaju jednaka prava i imaju jednake mogućnosti.

Naša **VIZIJA** je Srbija kao pravedno, otvoreno i tolerantno društvo ravnopravnih ljudi sa jednakim mogućnostima, u kojem se poštuje različitost.

Šta radi Povjerenik za zaštitu ravnopravnosti?

Povjerenik postupa po pritužbama zbog diskriminacije, daje MIŠLJENJE o tome da li je bilo diskriminacije i ako utvrdi da jeste daje PREPORUKU diskriminatoru. Ako diskriminator ne postupi po preporuci izdaje OPOMENU, a ako ni onda ne postupi OBAVJEŠTAVA JAVNOST.

Povjerenik može da podnosi KRIVIČNE i PREKRŠAJNE PRIJAVE zbog povrede zabrane diskriminacije.

Povjerenik može da podnosi TUŽBE zbog povrede zabrane diskriminacije, u svoje ime a uz saglasnost i za račun diskriminisane osobe, ukoliko već nije pokrenut ili pravnosnažno okončan postupak pred sudom po istoj stvari.

Šta je diskriminacija?

Diskriminacija je kada je jedna osoba stavljena u lošiji položaj u odnosu na druge, a razlog je neko njegovo ili njeno lično svojstvo.

PRIMJER: U oglasu za posao profesora engleskog jezika koji može da radi svako ko je završio Filološki fakultet / engleski jezik traži se osoba do 30 godina starosti, čime su isključene sve osobe starije od 30 godina – ovo je slučaj kada se prema jednakima postupa nejednako.

Do diskriminacije može doći i kada se prema osobi (ili grupi) postupa onako kako se postupa i prema drugima, iako se oni zbog nekog ličnog svojstva nalaze u različitoj poziciji u odnosu na druge.

PRIMJER: Kada vrtić obezbeđuje istu hranu za svu djecu, ali neka od njih imaju drugačije zahtjeve iz zdravstvenih razloga (npr. alergija).

Diskriminacija može biti zasnovana na različitim LIČNIM SVOJSTVIMA koja su stvarna ili se samo pretpostavlja da ona postoje. Lično svojstvo predstavlja neko obilježje koje je vezano za ličnost neke osobe, a koje ona „deli" sa većim ili manjim brojem drugih ljudi. Lična svojstva su, na primer: rasa, boja kože, državljanstvo, nacionalna pripadnost ili etničko poreklo, jezik, vjersko ili političko ubjeđenje, pol, rodni identitet, seksualna orijentacija, invaliditet, bračni i porodični status, starosno doba, članstvo u političkim i drugim organi zacijama i dr.

Diskriminacija može biti direktna ili indirektna, namerna ili počinjena iz neznanja. Može se desiti da neko učini akt diskriminacije a da toga nije ni svestan.

Šta nije diskriminacija?

Nije svako pravljenje razlike diskriminacija. Ponekad se u životu događa da se prema nekome zaista postupa nepravedno, a da to nije diskriminacija jer nije zasnovano na ličnom svojstvu. Nivo obrazovanja ili zanimanje nisu lična svojstva.

PRIMJER: Zlostavljanje, šikaniranje, uznemiravanje na radu, predstavlja mobing, a ne diskriminaciju. Iako su u pitanju kršenja prava, te dvije pojave ne mogu da se poistovjete. Međutim, diskriminacija na radu postoji ako ste prebačeni na niže radno mjesto po povratku sa porodiljskog odsustva.

Ko može da bude diskriminator?

Diskriminator može da bude svako: preduzeće, vlasnik restorana, ministar, vozač autobusa, direktorka, lokalna samouprava, škola, šalterski radnik…

Ko može da bude diskriminisan?

Diskriminisan može da bude svako: vlasnik obućarske radnje, učitelj, član sindikata, lekarka, novinar, udruženje, studentkinja…

Biti različit ne znači biti manje čovek. Zato svako od nas svakoga dana može i treba da gradi bolju i tolerantniju Srbiju, bogatu različitostima koje se uvažavaju i poštuju.

Brankica Janković
Povjerenica za zaštitu ravnopravnosti

Primjeri diskriminacije

Kada se u oglasu za posao inženjera traži isključivo muškarac.

Kada na konkursu u obdaništu direktor ne želi da primi vaspitača jer nije uobičajeno da se muškarac bavi čuvanjem djece.

Kada stomatolog odbija da popravi zub osobi koja živi sa HIV virusom.

Kada Vam banka ne odobri dozvoljeni minus jer ste stariji od 65 godina.

Kada obezbeđenje diskoteke odbija da pusti grupu Roma tvrdeći da im treba rezervacija, a sve ostale pušta bez rezervacije.

Kada na ulazu u zgradu općine ne postoji prilaz/rampa za kolica osoba sa invaliditetom.

Kada grupa huligana maltretira vlasnika poslastičarnice jer misle da je Albanac.

Kada profesor izbaci studenta sa predavanja jer ima nakit, uz komentar da može da prisustvuje kad dođe „obučen kao muškarac i kako mu dolikuje".

Na osnovu pola: Žena i muškarac rade na istim poslovima u jednom preduzeću, imaju isto godina staža i isto radno iskustvo, ali muškarac ima za trećinu veću platu od žene.

Na osnovu nacionalne pripadnosti: Dve školske drugarice, od kojih je jedna Romkinja, otišle su u pekaru na praksu. Vlasnik pekare je odbio da primi Romkinju i rekao da će izgubiti neke mušterije kad budu videle da Romkinja prodaje hljeb.

Na osnovu starosnog doba: Poslodavac kaže zaposlenom da ga neće poslati na obuku za rad na novoj mašini jer je isuviše star da nauči nove veštine.

Šta su posebne (afirmativne) mjere?

Svi ljudi su jednaki i imaju ista prava. Međutim, neki ljudi ili grupe ljudi nalaze se u nejednakom položaju u odnosu na ostale i njihov položaj je neravnopravan u pogledu mogućnosti da se školuju, zaposle, napreduju do uticajnih položaja itd. Da bi se obezbjedilo da oni budu potpuno ravnopravni, uvode se posebne mjere koje se nazivaju još i afirmativne mjere. One služe da bi se ukinule nejednakosti (prema ženama, Romima, osobama sa invaliditetom i dr).

PRIMJER: Označena parking mesta za osobe sa invaliditetom.

PRIMJER: Olakšice za studiranje Roma i Romkinja.

PRIMJER: Poslodavac je dužan da ženi koja zatrudni a zaposlena je na određeno vreme, produži radni odnos do isteka porodiljskog odsustva.

21. neko drugo lično svojstvo _____
(molimo navedite)

Molimo Vas da ukratko navedete zašto smatrate da je lično svojstvo koje ste označili bilo povod za diskriminaciju.

_____

GDJE SE DESIO DOGAĐAJ POVODOM KOGA PODNOSITE PRITUŽBU

1. POSTUPAK PRED ORGANIMA JAVNE VLASTI (sud, općtina, ministarstvo, komisije…)
2. U POSTUPKU ZAPOŠLJAVANJA ILI NA POSLU
3. PRILIKOM PRUŽANJA JAVNIH USLUGA ILI PRI KORIŠĆENJU OBJEKATA I POVRŠINA
4. OSTVARIVANJE VJERSKIH PRAVA
5. OBRAZOVANJE I STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE
6. OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA
7. ZDRAVSTVENE USLUGE
8. NEŠTO DRUGO (molimo navedite)

_____

OPIS DOGAĐAJA – molimo Vas da događaj povodom koga podnosite pritužbu opišete detaljno, uklju-čujući i podatke o vremenu, mjestu, osobama koje su bile prisutne i slično.

_____

NAPOMENA: Ukoliko Vam je potrebno više mjesta za opis događaja, budite slobodni da upotrebite dodatni papir.

DOKAZI: Molimo Vas da navedete dokaze koje dostavljate uz pritužbu.

1. _____
2. _____
3. _____

1. DA LI STE POKRENULI SUDSKI POSTUPAK _____ (odgovorite sa DA ili NE)
2. AKO JESTE, PRED KOJIM SUDOM I KADA _____

_____ (molimo Vas da dostavite fotokopiju tužbe)

Datum Potpis

NAPOMJENA: Ukoliko pritužbu podnosite elektronskim putem, potrebno je da je najpre svojeručno potpišete i potom skenirate.

Povjerenik za zaštitu ravnopravnosti
Tel / faks: +381 11 243 81 84
Adresa: Bulevar kralja Aleksandra 84, 11111 Beograd
Republika Srbija
E-mail: poverenik@ravnopravnost.gov.rs
www.ravnopravnost.gov.rs